

práv a slobôd a vrátil im vec na ďalšie konanie. Súčasne žiada priznať mu primerané finančné zadostučinenie.

2. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 481/2023-24 z 28. septembra 2023 prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia práva zaručeného čl. 5 ods. 2 a čl. 13 dohovoru a základného práva zaručeného čl. 47 ods. 1 charty uznesením krajského súdu. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

II.

Skutkové východiská

3. Uznesením Národnej jednotky boja proti nelegálnej migrácii Úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru č. k. UHCP-95/NJ-X-Z-2023 z 24. júna 2023 (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“) bolo sťažovateľovi podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie pre zločin prevádzactva podľa § 355 ods. 2 písm. a) a ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že 24. júna 2023 umožnil 16 osobám, ktoré nie sú štátnymi občanmi Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) ani osobami s trvalým pobytom na území SR a ktoré sa nevedeli preukázať dokladmi totožnosti a platnými vízami umožňujúcimi vstup a zotrvanie na území SR, nedovolené prekročiť štátnu hranicu Maďarska a SR, a vstúpiť tak na územie SR.

4. Z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku bol sťažovateľ uznesením mestského súdu vzatý do väzby. Mestský súd zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil sťažovateľovu väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti uzneseniu mestského súdu podal sťažovateľ prostredníctvom obhajcu sťažnosť, ktorá bola uznesením krajského súdu zamietnutá podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku z dôvodu, že sťažovateľ sa práva podať sťažnosť výslovne vzdal s tým, že tak robí aj za osoby oprávnené podať sťažnosť v jeho prospech.

III.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ poukazuje na nedostatočnú realizáciu práva na tlmočenie. Práva podať sťažnosť proti uzneseniu mestského súdu sa síce vzdal, a to aj za osoby oprávnené podať sťažnosť v jeho prospech, ale pred vykonaním tohto vyhlásenia sa nemohol radiť s obhajcom. Z práva Európskej únie vyplýva nielen právo na tlmočníka, ale aj právo na obhajcu. Nemožno pribrať tlmočníka bez pribratia obhajcu, pretože tlmočník je spôsobilý zabezpečiť preklad, ale na rozdiel od obhajcu nie je schopný zabezpečiť pretlmočenie právnych aspektov a dôsledkov tlmočenej informácie alebo textu.

6. Výsluch sťažovateľa sa pred rozhodnutím o vzatí do väzby uskutočnil bez prítomnosti obhajcu, pričom sťažovateľ neporozumel dôsledkom všetkých poučení o svojich právach. Tlmočník nebol osobou s právnickým vzdelaním a preklad o právach sťažovateľa nekorešpondoval s plným rozsahom práv obvineného podľa Trestného poriadku. Pokiaľ ide o pridelenie tlmočníka, pri výsluchu pred súdom nie je zachovaná diskretnosť a dôvernosť tak, ako pri porade s obhajcom. Tlmočník je v trestnom konaní viazaný zásadou zákonnosti a nemôže prekročiť rámec svojich oprávnení tak, že by sťažovateľovi poskytoval právne rady. Výklad § 37 ods. 1 písm. a) Trestného

poriadku nemá byť formálny v tom zmysle, že obhajca je obvinenému ustanovený po vzatí do väzby. V takom prípade obhajca nemôže poskytovať účinnú obhajobu v rámci rozhodovania o vzatí do väzby.

7. Sťažovateľovi nebol v čase rozhodovania o väzbe a v bezprostredne nasledujúcom čase doručený preklad uznesenia mestského súdu (vrátane zápisnice) a ani preklad uznesenia o vznesení obvinenia. To znižuje jeho vedomosť a informovanosť o trestnom konaní a možnosti účinnej obhajoby. Tlmočenie je neúčinné, ak nie je podporené písomným prekladom relevantných dokumentov. V spise nie je založený ani preklad § 188 Trestného poriadku o vzdaní sa práva podať sťažnosť. Toto ustanovenie nebolo sťažovateľovi pretlmočené ani preložené do písomnej formy. Tlmočník v tejto súvislosti uviedol sťažovateľa do omylu, preto sťažovateľovo vyhlásenie o vzdaní sa práva podať sťažnosť nespĺňa základné náležitosti právneho úkonu podľa Občianskeho zákonníka.

8. V kontexte sťažovateľovho prípadu je potrebné prihliadnúť na jeho vek blízky veku mladistvých (§ 127 ods. 2 Trestného zákona). Sťažovateľ nemá životné skúsenosti a potrebnú osobnú zrelosť vzdorovať a namietat' niektoré skutočnosti, v dôsledku čoho zvolí v prítomnosti verejných autorít a počas stresovej situácie na úkor svojich práv cestu minimálneho odporu (sociálneho konformizmu).

9. Sťažovateľ poukazuje na potrebu priameho účinku smerníc, pokiaľ ide o právo na preklad základných dokumentov nevyhnutných v záujme zabezpečenia práva na účinnú obhajobu, právo na tlmočenie, právo na účinnú (nie formálnu) obhajobu, ako aj právo pripraviť sa a radiť sa s obhajcom pred vykonaním úkonu. Ak všeobecné súdy neaplikovali príslušné ustanovenia smerníc priamo, mali vnútroštátne právo vykladať pri využití eurokonformnej metódy interpretácie (nepriamy účinok smerníc). V tejto súvislosti upriamuje pozornosť na nerešpektovanie požiadavky prednosti práva Európskej únie, v dôsledku čoho došlo k porušeniu čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 2 ústavy. Toto porušenie bolo umocnené tým, že mestský súd a najmä krajský súd sťažovateľovi nepriznali účinnú nápravu (opravný prostriedok) pred súdom v zmysle smerníc, dohovoru a charty. O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu mestského súdu sa malo konať a nebol dôvod na jej zamietnutie. Opačný prístup značí formalistické konanie a nežiaduci stav odopretia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*).

10. Neodhliadnuc od uvedenej argumentácie, sťažovateľ uvádza, že krajský súd mal posúdiť sťažnosť proti uzneseniu mestského súdu „aspoň“ v súlade s § 79 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého je súd povinný skúmať v každom období trestného stíhania, či dôvody väzby trvajú alebo či sa zmenili. Krajský súd mal teda prinajmenej vyhodnotiť vyšetrovací spis, resp. sťažovateľove tvrdenia o absencii podozrenia a materiálnych dôvodoch väzby.

IV.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

IV.1. Vyjadrenie krajského súdu

11. Krajský súd zdôrazňuje, že sťažovateľ sa po vyhlásení uznesenia mestského súdu výslovne vzdal práva na podanie sťažnosti so súčasným výslovným vyhlásením, že tak robí aj za osoby oprávnené podať sťažnosť v jeho prospech. Priebeh výsluchu a aj vyhlásené uznesenie boli pritom

sťažovateľovi tlmočené z a do jazyka, ktorému sťažovateľ rozumel, preto nebol žiaden rozumný dôvod vyhlásenie sťažovateľa o vzdaní sa práva podať sťažnosť spochybňovať.

12. Keďže obhajca podáva opravné prostriedky a vykonáva aj iné úkony obhajoby v mene obvineného (§ 44 ods. 2 Trestného poriadku), je takéto konanie obhajcu potrebné posudzovať ako konanie obvineného (sťažovateľa). Obhajca obvineného nie je osobou so samostatnými obhajovacími právami, preto ak sa obvinený (sťažovateľ) práva na podanie opravného prostriedku (sťažnosti) výslovne vzdal, nemôže sťažnosť účinne podať prostredníctvom obhajcu, pretože stále ide o podanie sťažnosti obvineným a obhajca nemôže podať sťažnosť v prospech obvineného proti jeho vôli prejavenej výslovným vyhlásením o vzdaní sa práva podať sťažnosť.

13. V súvislosti s nedostatočnou realizáciou práva na tlmočenie a absenciou práva na účinnú obhajobu z uznesenia krajského súdu vyplýva, že tieto argumenty prednesené v sťažnosti podanej proti uzneseniu mestského súdu nenachádzajú oporu v spise. Z obsahu spisu nevyplýva, že sťažovateľ si nemal možnosť zvoliť obhajcu, respektíve žiadať o ustanovenie obhajcu pre nemajetnosť. Naopak, zo zápisnice o výsluchu sťažovateľa pred sudkyňou pre prípravné konanie rezultuje, že sťažovateľ výslovne vyhlásil, že sa bude obhajovať sám.

14. Právo obvineného, ktorý neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie, na prístup k obhajcovi nemožno ani v zmysle sekundárneho práva Európskej únie vykladať tak, že u takéhoto obvineného vzniká „automaticky“ dôvod povinnej obhajoby iba na základe tejto skutočnosti (neznalosť jazyka). Takáto interpretácia je mylná a úprava obsiahnutá v Trestnom poriadku rešpektuje smernice Európskej únie. Je potrebné rozlišovať medzi právom na prístup k obhajcovi a povinnou obhajobou. Podstatné je, aby obvinený bol o svojom práve na obhajobu, a teda aj o práve zvoliť si obhajcu poučený v jazyku, ktorému rozumie. Zo spisu nevyplýva, že by sťažovateľ urobil akékoľvek vyjadrenie bez dostatočnej znalosti veci, resp. že by neporozumel skutočnostiam, ku ktorým učinil svoje vyjadrenia. To v plnej miere platí, aj pokiaľ ide o jeho vyjadrenie k opravnému prostriedku.

15. Krajský súd uzatvára, že nejde o pochybenie, ak sťažovateľovi nachádzajúcemu sa v postavení podozrivého (neskôr obvineného) nebol ustanovený obhajca do rozhodnutia o vzatí do väzby (keď vzniká dôvod povinnej obhajoby). Právo sťažovateľa na tlmočenie pritom v čase, keď sa nachádzal v procesnom postavení podozrivého a neskôr obvineného a keď nemal obhajcu, zabezpečené bolo. Sťažovateľ bol o možnosti zvoliť si obhajcu poučený tak orgánmi činnými v trestnom konaní, ako aj pred súdom rozhodujúcim o jeho väzbe, pričom uviedol, že obhajovať sa bude zatiaľ sám.

16. Krajský súd navrhuje ústavnej sťažnosti nevyhovieť.

IV.2. Replika sťažovateľa

17. Krajský súd mylne stotožňuje právo na tlmočenie a právo na preklad. Sťažovateľ upriamuje pozornosť na potrebu priameho účinku sekundárneho práva Európskej únie, pokiaľ ide o právo na písomný preklad rozhodnutia o vzatí do väzby (uznesenie mestského súdu) a právo na prítomnosť obhajcu počas tlmočenia. Sťažovateľ žiadal o písomný preklad rozhodnutí, pričom uznesenie mestského súdu mu bolo preložené značne prineskoro. To bolo dôvodom, pre ktorý nemohol uplatniť právo na podanie opravného prostriedku.

18. Tlmočenie do jazyka, ktorému sťažovateľ rozumie, nebolo dostatočné vzhľadom na osobu tlmočníka a pre nezabezpečenie prítomnosti obhajcu. Tlmočník nie je osoba s právnickým

vzdelaním, v čoho dôsledku sťažovateľ nepoznal svoje práva. Nie je zrejmé, prečo pred rozhodnutím mestského súdu o väzbe bol pribratý tlmočník a súčasne nebol pribratý obhajca. Tlmočenie realizované bez prítomnosti obhajcu je potrebné považovať za neúčinné tlmočenie.

19. Vyhlásenie o vzdaní sa práva na podanie sťažnosti proti uzneseniu mestského súdu je vzhľadom na absenciu písomného prekladu dokumentov sporné. Sťažovateľ neurobil vo vzťahu k orgánom činným v trestnom konaní alebo súdu vyhlásenie týkajúce sa mimoriadnych opravných prostriedkov, pričom ústavná sťažnosť predstavuje mimoriadny opravný prostriedok.

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

20. Pre posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti je kľúčové ustálenie skutočnosti, či krajský súd rozhodujúci o sťažnosti proti uzneseniu mestského súdu pochybil, keď túto sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zamietol ako podanú osobou, ktorá sa sťažnosti výslovne vzdala. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na nedostatočnú realizáciu práva na tlmočenie, ktorá má súvisieť s tvrdeným upretím práva na reálny a účinný prístup k obhajcovi. Popritom poukazuje na nedoručenie prekladu uznesenia o vznesení obvinenia, prekladu uznesenia mestského súdu (v čase rozhodovania o väzbe a v bezprostredne nasledujúcom čase) a nekomplexné poučenie o právach obvineného podľa Trestného poriadku.

21. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. napr. I. ÚS 37/95, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 58/98, IV. ÚS 599/2021). Úlohou ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť jednotlivca pred skutkovými a právnymi omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (m. m. napr. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 599/2021). Arbitrárne rozhodnutie všeobecných súdov znamená najmä (i) extrémny nesúlad právnych záverov s vykonanými skutkovými a právnymi zisteniami, (ii) interpretáciu, ktorá je v extrémnom nesúlade s obsahom právnej praxe, (iii) nerešpektovanie kategorickej normy (interpretáciu), ktorá je v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, ako aj (iv) hodnotenie dôkazov vykonaných bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery (m. m. napr. I. ÚS 413/2018, IV. ÚS 599/2021).

22. Pre vzdanie sa práva podať sťažnosť sú relevantné východiská dané judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej v prípade vzdania sa práva pôjde predovšetkým o vzdanie sa procesného práva (Albert and Le Compte proti Belgicku, rozhodnutie ESLP z 10. 2. 1983, sťažnosti č. 7299/75 a 7496/76, bod 35). Takéto vzdanie sa práva musí byť jednoznačné, nemusí však byť urobené písomnou formou (Borotyuk proti Ukrajine, rozhodnutie ESLP zo 16. 12. 2010, sťažnosť č. 33579/04, bod 80) a dotknutá osoba musí byť zároveň informovaná o tom, že právo, ktorého by sa mohla vzdať, má k dispozícii (Dorozhko a Pozharskiy proti Estónsku, rozhodnutie ESLP z 24. 4. 2008, sťažnosti č. 14659/04 a 16855/04, bod 49; m. m. napr. aj IV. ÚS 176/2021).

23. Pokiaľ ide o súvislosti práva na tlmočenie a práva na prístup k obhajcovi, za podstatnú ústavný súd považuje zápisnicu o výsluchu sťažovateľa z 25. júna 2023, z ktorej vyplýva, že sťažovateľovi bolo tlmočené do ruského jazyka, pričom sťažovateľ žiadal o preklad písomností práve do ruského jazyka. Je teda zrejmé, že sťažovateľ ruskému jazyku rozumie. Následne je pre ústavný súd relevantné, že sťažovateľ po zákonom poučení vyslovene a bez akýchkoľvek pochybností vyhlásil, že obhajovať sa bude sám, pričom v čestnom vyhlásení z 18. augusta 2023 neuviedol, že práva na podanie sťažnosti proti uzneseniu mestského súdu sa vzdal preto, lebo nerozumel tlmočenej reči, prípadne pre nedostatok poučenia, ale preto, lebo mu tlmočník poradil, že to bude „*lepšie a rýchlejšie*“.

24. V danom prípade sťažovateľ podľa názoru ústavného súdu porozumel jazyku, do ktorého mu bolo pretlmočené poučenie a následné konanie (aspekt tlmočenia), čím orgány činné v trestnom konaní vytvorili podmienky na materiálnu realizáciu sťažovateľovho práva na prístup k obhajcovi. Práva na podanie sťažnosti sa sťažovateľ so zreteľom na všetky okolnosti pritom vzdal pre nedostatočnú znalosť právnych súvislostí (obhajobný aspekt). Sťažovateľovi teda bol v súlade s relevantnou právnou reguláciou zabezpečený tlmočník. Reči, do ktorej mu bolo tlmočené, porozumel, pričom v nadväznosti na to výslovným prejavom vôle deklaroval, že obhajovať sa bude sám. Orgány činné v trestnom konaní preto nepochybili, keď zabezpečili tlmočenie do reči, ktorej sťažovateľ evidentne rozumel (aspekt tlmočenia), pričom súčasne nevykonávali úkony smerujúce k zabezpečeniu obhajoby sťažovateľa obhajcom, keďže sťažovateľ vyslovene deklaroval, že obhajovať sa mieni sám (obhajobný aspekt). Vzdanie sa práva na podanie sťažnosti mohlo byť podľa názoru ústavného súdu spôsobené nedostatkom právnych znalostí sťažovateľa, k čomu v hypotetickej rovine nemuselo dôjsť v prípade, ak by sťažovateľ, rozumejúc tlmočenému, vyhlásil, že svoje obhajobné právo mieni realizovať prostredníctvom obhajcu. Ústavný súd však opätovne poukazuje na sťažovateľovo výslovné vyhlásenie, z ktorého vyplynulo, že obhajovať sa mieni sám. Orgány činné v trestnom konaní v takom prípade nemali dôvod ani možnosť podniknúť kroky smerujúce k zabezpečeniu obhajcu, keďže takéto kroky by boli v rozpore so sťažovateľovou výslovnou prejavovou vôľou, teda vykonávali by sa vo svojej podstate proti sťažovateľovej vôli objektivizovanej navonok vo vyhlásení, podľa ktorého sa sťažovateľ mieni obhajovať sám.

25. K spochybňovaniu vzdania sa sťažnosti v dôsledku neprítomnosti obhajcu, ktorého bolo podľa sťažnostnej argumentácie nevyhnutné pribrať súčasne so zabezpečením tlmočenia, ústavný súd uzatvára, že pre situáciu, ak obvinený neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie, nie je vo vnútroštátnom zákonodarstve založený výslovný dôvod povinnej obhajoby. Takýto dôvod nepredpisuje ani relevantná legislatíva Európskej únie. Právo na prístup k obhajcovi je potrebné vykladať v zmysle povinnej obhajoby v prípade, ak je daný dôvod povinnej obhajoby, o čo v danom prípade nešlo. Nemožno prisvedčiť ani sťažovateľovmu extenzívnemu výkladu dôvodu povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, keďže tento dôvod vzniká, až keď *de iure* nastane, teda napríklad vzatím obvineného do väzby (§ 72 Trestného poriadku), nie už zadržaním obvineného (§ 86 Trestného poriadku), prípadne vznesením obvinenia proti osobe podozrivej, ktorá bola zadržaná (§ 85 Trestného poriadku; Laciak, O. Komentár k § 37 Trestného poriadku. In Čentéš, J., Kurilovská, L., Šimovček, I., Burda, E. a kol. Trestný poriadok I. § 1 – § 195. Bratislava : C. H. Beck, 2021, s. 210.). Orgány činné v trestnom konaní teda nezasiahli do sťažovateľovho práva na prístup k obhajcovi, keďže ho o možnosti obhajovať sa prostredníctvom obhajcu náležitým spôsobom poučili, čím mu vytvorili adekvátne a korektné

podmienky na realizáciu možnosti poradiť sa s obhajcom. Sťažovateľ poučeniu porozumel, pričom nespochybniteľne a preukázateľne uviedol, že sa obhajovať prostredníctvom obhajcu nemieni.

26. Pre posúdenie ústavnej konformnosti odmietnutia sťažnosti proti uzneseniu mestského súdu z dôvodu podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku je ďalej potrebné posúdiť sťažnostnú námietku súvisiacu s nedoručením prekladu uznesenia o vznesení obvinenia sťažovateľovi. Hoci sa preložené uznesenie o vznesení obvinenia v spise nenachádza, pre ústavný súd je podstatné, že sťažovateľ sa k skutku, ktorý sa mu dáva za vinu, na výsluchu pred mestským súdom v štádiu rozhodovania o väzbe priznal. Sťažovateľ teda nijakým spôsobom nespochybnil obsahové zameranie uznesenia o vznesení obvinenia, ba svojím priznaním ho vo svojej podstate potvrdil. Sťažnosť podaná proti uzneseniu mestského súdu teda mala pôsobiť vo vzťahu k nevyhnutnosti väzobného stíhania sťažovateľa, a nie v relácii k otázke dôvodnosti sťažovateľovho obvinenia, pretože, hoci dôvodnosť obvinenia predstavuje materiálnu podmienku väzby, sťažovateľ túto dôvodnosť svojím priznaním deklaroval. Z uvedeného dôvodu nebolo možné priznať ústavno-právnu relevanciu ani tejto sťažnostnej námietke.

27. Pokiaľ ide o námietku nedoručenia prekladu uznesenia mestského súdu v časových súvislostiach tvrdených sťažovateľom, pre ústavný súd je rozhodujúce, že toto uznesenie bolo sťažovateľovi tlmočené do ruského jazyka, ktorému rozumie, v deň jeho vydania (25. júna 2023 – č. l. 6 a nasl. spisu). Sťažovateľovi bol po vzatí do väzby opatrením z 27. júna 2023 ustanovený obhajca (č. l. 17 spisu) a ďalším opatrením z 27. júna 2023 bol do konania pribratý prekladateľ, ktorého úlohou bolo preložiť uznesenie mestského súdu do ruského jazyka (č. l. 18 spisu). Obhajca sťažovateľa podal proti uzneseniu mestského súdu 4. júla 2023 sťažnosť (č. l. 30 a nasl. spisu) odôvodnenú samostatným podaním, ktorá bola súdom prijatá 13. júla 2023 (č. l. 36 spisu). Preklad uznesenia mestského súdu bol pritom sťažovateľovi podľa doručky (č. l. 29 spisu) doručený do výkonu väzby 14. júla 2023, pričom krajský súd rozhodol o podanej sťažnosti až 27. júla 2023. V danom prípade je zrejmé, že sťažovateľ mal o obsahu uznesenia mestského súdu vedomosť v jazyku, ktorému rozumie, v deň jeho vydania. Proti tomuto uzneseniu podal následne obhajca sťažovateľa sťažnosť, pričom medzi doručením prekladu uznesenia mestského súdu sťažovateľovi a rozhodnutím o tejto sťažnosti existoval ešte dostatočný časový priestor pre prípadné ďalšie doplnenie sťažnosti. Nie je preto možné, aby ústavný súd vyhodnotil zamietnutie sťažnosti krajským súdom podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku z uvedených príčin ako ústavne nonkonformné.

28. Ak ide o poukaz na nedostatok poučenia sťažovateľa o právach obvineného podľa Trestného poriadku, pokiaľ sťažovateľ zastával názor, že uvedená okolnosť mala vplyv na vzdanie sa práva podať sťažnosť proti uzneseniu mestského súdu, podľa názoru ústavného súdu bolo uvedený argument nevyhnutné formulovať v sťažnosti proti tomuto uzneseniu, ktorú sťažovateľ napokon aj podal a ktorá bola uznesením krajského súdu zamietnutá podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Pre ústavný súd je teda v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou rozhodné, že uvedené argumentačné línie sťažovateľ nepredniesol v sťažnosti podanej proti uzneseniu mestského súdu. Z princípu subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy), pokiaľ ide o vzťah ústavného súdu k všeobecným súdom, totiž vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vráťane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich

základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť (avšak nepredniesol) v konaní pred všeobecnými súdmi, nemožno priznať takejto argumentácii úspech. Keďže sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich práv konkrétnymi argumentačnými líniami, pričom však v kontexte sťažnosti podanej proti uzneseniu mestského súdu nevyužil aktívny spôsob obhajoby (obhajoba zostala pasívna) a v rámci účinnej ochrany práv svoju argumentáciu neuplatnil v konaní sťažnostného súdu pred jeho rozhodnutím, ústavný súd nemohol ústavnej sťažnosti vyhovieť ani v tejto časti (m. m. napr. III. ÚS 90/03).

29. Po preskúmaní uznesenia krajského súdu, príloh ústavnej sťažnosti a priloženého spisu ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd sa pri posúdení sťažnosti smerovanej proti uzneseniu mestského súdu ako podanej osobou, ktorá sa jej výslovne vzdala, nedopustil omylu. Na tomto skutkovom základe krajský súd správne ustálil prítomnosť dôvodu na zamietnutie sťažnosti sťažovateľa podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Ako súd sťažnostný konal v medziach svojej právomoci, pretože príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval korektne, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické a zdôvodnené. Z tohto dôvodu ich ústavný súd považuje za legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné.

30. Ústavný súd sa ešte považoval za potrebné vyrovnáť so sťažovateľovou námietkou, podľa ktorej krajský súd vo svojej činnosti nevykonal postup podľa § 79 ods. 2 Trestného poriadku. Tento prieskum realizoval ústavný súd po vyhodnotení ústavnej konformnosti zamietnutia sťažnosti proti uzneseniu mestského súdu z dôvodu podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku pre relatívne samostatnú existenciu predmetnej námietky. Autonómny charakter predmetnej argumentačnej línie sa opiera o to, že sťažovateľ žiadal sťažnostný súd o avizovaný postup bez ohľadu na spôsob vybavenia sťažnosti proti uzneseniu mestského súdu. Ústavný súd konštatuje, že sudca pre prípravné konanie je s poukazom na prvú vetu a druhú vetu § 79 ods. 2 Trestného poriadku povinný skúmať, či dôvody väzby trvajú alebo či sa zmenili, iba pri rozhodovaní o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby alebo o zmene dôvodov väzby a pri rozhodovaní o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby (§ 79 ods. 3 Trestného poriadku). V sťažovateľovej veci nešlo o žiaden z uvedených dôvodov, pričom obsahové poslanstvo zákonodarcu normatívne objektivizované v predmetných ustanoveniach Trestného poriadku v takom prípade platí v procesnej súvislosti (inštančnej nadväznosti) aj pre opravný súd, ktorý v prípravnom konaní rozhoduje o sťažnosti podanej proti rozhodnutiu sudcu pre prípravné konanie. Nebolo teda možné priznať ústavno-právnu relevanciu ani tejto sťažnostnej námietke.

31. Napokon v odpovedi na argumentáciu recipovanú do bodu 19 tohto nálezu ústavný súd konformne so svojou stabilnou rozhodovacou praxou podotýka, že ústavná sťažnosť nie je opravným prostriedkom, ktorý má korigovať prípadnú nezákonnosť rozhodnutí všeobecných súdov, ale je inštitútom poskytujúcim ochranu základným právam a slobodám garantovaným v ústave a ďalších medzinárodných dokumentoch obsahujúcich úpravu ľudských práv, ktorými je Slovenská republika viazaná (m. m. napr. II. ÚS 512/2021, IV. ÚS 196/2021). Z uvedeného dôvodu nebolo možné priznať procesný úspech ani tejto sťažnostnej námietke.

32. Po preskúmaní sťažovateľovej veci ústavný súd uzatvára, že neidentifikoval porušenie práv zaručených čl. 5 ods. 2 a čl. 13 dohovoru a základného práva zaručeného čl. 47 ods. 1 charty. Medzi uznesením krajského súdu na jednej strane a obsahom práv podľa čl. 5 ods. 2 a čl. 13 dohovoru a základného práva podľa čl. 47 ods. 1 charty na druhej strane neexistuje taká súvislosť,

na základe ktorej by ústavný súd mohol vysloviť porušenie predmetných ustanovení dohovoru a charty.

33. Z uvedených dôvodov ústavnej sťažnosti sťažovateľ a ústavný súd nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. decembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu